

Ақийда дарслари (192-дарс). Инсон жисмида қандай моддалар бор?

19:00 / 01.08.2022 5659

Аллоҳ таоло Бақара сурасида шундай марҳамат қилади:

نَمَنَّاكَ وَرَبِّكَ تَسْأُو وَيَبْأُسِي لِبِإِلٰهِ اُوَدَّجَسَفَمَدَّالْ اُوُدُّجَسَاةَ كَيْئَالْمَلَل اَنْلُقْ ذَاو
نَيْرِفَاكُلَا

«Эсла, фаришталарга: «Одамга сажда қилинглар!» дедик, бас, сажда қилдилар, фақат иблисгина бош тортди, мутакаббирлик қилди ва кофирлардан бўлди» (34-оят).

Фаришталарга Одамга сажда қилишни буюриб, Аллоҳ унга улкан мартаба ато этди. Аммо бу сажда ибодат учун эмас, балки Одамни – Аллоҳнинг улуғ ижодини табриклаш маъносида эди.

Аҳли сунна ва жамоа мазҳаби эътиқоди бўйича, набий ва сиддиқлардан бўлган хос башарлар фаришталарнинг хосларидан афзалдир. Шунингдек, иймонли, солиҳ авом одамлар фаришталарнинг авомларидан афзалдир. Бунга оят ва ҳадисдан далил бор.

Баййина сурасидаги қуйидаги оят шу жумладандир:

﴿يَرْبُّوا رُحَمَاءَهُمْ كَيْفَ يُؤْتُوا جَلَاحِلًا صَالِحًا أُولَئِكَ وَأُولَئِكَ نَدْنُهَا﴾

«Албатта, иймон келтирганлар ва солиҳ амалларни қилганлар - ана ўшалар халойиқнинг энг яхшисидир» (7-оят).

Халойиқнинг ичида фаришталар ҳам бор. Иймон келтириб, солиҳ амални қилган кишилар ҳаммадан афзал бўладилар. Чунки дунёда иймон ва амали солиҳдан кўра яхшироқ ҳеч бир иш йўқ.

﴿مَنْ عَمِلْهُ لِي صَالِحًا لَأُتِيهِ بِهِ إِنَّ اللَّهَ يَتَّبِعُهُ أَتْوَابًا وَسَوْفَ يُجْزِيهِمْ أَجْرَهُمْ بِحَسَنَاتِهِمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُتَعَبِينَ﴾

Абу Дардо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким илм талаб қилиш йўлига юрса, Аллоҳ унга жаннат йўлини осон қилиб қўяди. Албатта, фаришталар толиби илмни рози қилиш учун қанотларини қўяди», дедилар».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Соғлом ақлий далилга ўтамиз.

Аллоҳ таоло фаришталарни шаҳват ва ҳавойи нафсдан холи қилиб яратган. Уларда маъсият қилиш қобилияти йўқ. Аммо инсонда шаҳват ҳам, ҳавойи нафс ҳам, маъсият қилиш қобилияти ҳам бор. Бас, ўша тўғри йўлдан адаштирувчи нарсаларни енгиб, Аллоҳ таолога тоат-ибодатда юрган одам фариштадан афзал бўлади.

Инсон дастлаб тупроқдан яратилган, кейин биринчи одамдан тарқалган.

Мўмин-мусулмон одам дастлабки инсон – Одам тупроқдан яратилганига ва у билан унинг жуфтидан бошқа одамлар тарқалганига жазм ила иймон келтирмоғи шарт.

Аллоҳ таоло Ҳижр сурасида:

نُّونٌ سَمِّمَةٌ إِحْمَرٌ نَّجْمٌ لَّاصِدٌ لَّصَّ نَمَّ نَاسٍ نَّالٍ أَنْ قَلَّ خَدَقَلَّ وَ

«Батаҳқиқ, инсонни қуруқ лойдан, ўзгартирилган қора балчиқдан яратдик», деган (26-оят).

Ушбу оятда инсон аслида тупроқдан қорилган лойдан яратилганига далил келмоқда. Ҳозирги замон илми ҳам инсон танасида тупроқда мавжуд барча моддалар борлигини тасдиқлади.

Бу оятда зикр қилинган ҳолни тафсирчи уламоларимиз икки хил таъвил этганлар:

1. Инсонни Аллоҳ таоло балчиқ-лойдан ясаб туриб, чертса овоз чиқарадиган даражада қаттиқ ҳолга келганидан кейин жон киргизган.
2. Аллоҳ аввал чертса овоз чиқарадиган даражадаги қаттиқ тупроқ – лойни олиб, унга сув аралаштирган, сўнгра ўзгарадиган лой қилиб туриб, ундан одам ясаган.

Нима бўлганда ҳам, инсон лойдан, Аллоҳ таоло томонидан ясалгандир. У аслини унутмаслиги керак.

Аллоҳ таоло Роҳман сурасида:

رَّاحٍ فَالْأَكِلِ لَاصِدٌ لَّصَّ نَمَّ نَاسٍ نَّالٍ قَلَّ خ

«Инсонни сополга ўхшаш қуриган лойдан яратди», деган (14-оят).

Бу оятда «инсонни» деганда Одам Ато назарда тутиляпти. «Қуриган лой» деб таржима қилган иборамиз оятда «солсол» деб келган. У ҳам лойнинг қотиб, чертса овоз чиқарадиган бўлиб қолган ҳолига айтилади.

Ушбу оятда зикр қилинган ҳолат Аллоҳ таоло Одамни яратишининг турли босқичларидан биридир. Тупроқдан лой қилиниб, уни одам шаклига келтириб, сўнгра руҳ киритилган.

Қуръон таъкидлашича, инсонни йўқдан бор қилган зот уни тупроқдан яратган Аллоҳдир. Ҳозирги замон илми ҳам буни тасдиқламоқда. Илмий тажрибаларда исботланишича, тупроқда қандай моддалар бўлса, инсон жисмида ҳам ўша моддалар бор экан. Тупроқда карбон, кислород, фосфор,

азот, калций, хлор, темир, мис, йод, алюмин каби йигирма хил модда бор бўлса, худди шу моддалар инсон жисмида ҳам бор.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди